

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Аудіовізуальне мистецтво
Кафедра	Візуальних практик
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
Рівень вищої освіти	перший (освітньо-професійний)
Рік навчання	2
Вид дисципліни	Нормативна
Семестри	3

РЕЖИСУРА ТА МОНТАЖ В АВМ

2 курс, семестр 1 (осінь 2021)

Викладач Олександр Вадимович ПРИСЯЖНЕНКО (Oleksandr Prysiashnenko)

Контакти artmedia.lab@ukr.net т. 097-628-09-00

Заняття Лекційні та практичні заняття – згідно розкладу.

Адреса ауд. Лаб. Рис., корпус 3 ХДАДМ, вул. Мистецтв, 8, Hudpromloft

E-mail hudpromloft@ukr.net

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттям офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, Telegram, Zoom (тільки у робочі дні до 16:00). Умови листування:

- 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Режисура та монтаж в АВМ); 2) в полі тексту позначити курс, групу, П.І. студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
  - 3) файли підписувати таким чином: назва – завдання. Розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf. Відео файли MPEG4 або MOV (AVC/H264).
- Косультування з викладачем відбувається після занять у робочі дні – тільки у груповому чаті в месенджері Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Режисура та монтаж» спрямована на отримання професійних та практичних навичок у галузі сучасних технологій в розробці та створенню аудіовізуальних робіт. Вона забезпечує підготовку митців до подальшої роботи та навчання у творчих студіях, виставках, інтернеті, веб-сайтах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр. Курс навчання дисципліни зорієнтовано на отримання навичок з організації авторського портфолію, пошуків власного стилю та експериментальних індивідуальних розробок у напрямках сучасного мистецтва.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» перший рівень вищої освіти. –К., МОН.2019. Аудиторна демонстрація та аналіз відеоматеріалів робіт видатних митців в галузі аудіовізуального мистецтва, за допомогою інтернет ресурсів. Ознайомлення студентів та застосування додаткової літератури з дисципліни.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Горпенко, В. Кіносценарій як специфічна форма організації дії / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1999.
2. Горпенко, В. Колорит в кіно – та телемистецтві / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
3. Горпенко, В. Кольоромузика / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
4. Горпенко, В. Комфортний монтаж / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
5. Dvorko N., Ershov K. Audio – visual perception of video and multimedia programs. Препринт. Доклад на Международном конгрессе, 2002, AES 22 nd Combes, Peter TV production for education. N. Y., Focalspress, 1978.
6. Rabiger, Michael. “Directing The Documentary” fourth edition. Boston: Focal Press. An imprint of Elsevier. MA01803, USA, 2004. ISBN 0-240-80608-5
7. Rabiger, Michael. Directing: Film Techniques and Aesthetics, 3 rd ed. Boston: Focal Press, 2003.

інтернет ресурси

- moksop.org
- <http://mediaartarchive.org.ua>
- Офіційний сайт UA:Культура – [URL:https://culture.suspilne.media/](https://culture.suspilne.media/)
- Міністерство цифрової трансформації України – [URL:https://thedigital.gov.ua/](https://thedigital.gov.ua/)
- Державне агенство України з питань кіно – [URL:https://degkino.gov.ua/](https://degkino.gov.ua/)

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Оскільки дисципліна пов'язана з практичним виконанням завдань та створення аудіовізуальних робіт для плідного навчання необхідні:

- Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виконання відео монтажу. З можливістю виходу до мережі Інтернет.
- Програми необхідні для виконання відео монтажу, вибірково по можливості iMovie, Sony Vegas Pro, Adobe Premiere Pro, Avid Media Composer, Final Cut Pro, Adobe Photoshop та інші.
- Камера фото-відео, штатив, освітлення, носії пам'яті тощо.
- Зошит (24 аркуша) та ручка для конспектування.
- Папір ватман А4 для розкадровок, замальовок, скетчу, колажу та ін. Паперовий фото друк для робіт зі спектром можливостей площини екранного кадру.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

«Режисура та монтаж в АВМ» Навчальна дисципліна, що пов'язана з поглибленою підготовкою з режисури та монтажу відео в аудіовізуальному мистецтві (АВМ) має свої особливості. Професійні методи та прийоми у пост обробці відео матеріалів з використанням фотографії, графіки та сучасного медіа дизайну, аудіо монтажу цифрового звуку. Застосування на практиці режисури та монтажу відео контенту, різновиди технік відео монтажу. Основні поняття і правила технічного монтажу. Знання обробки відео контенту у цифрових монтажних редакторах. Мотивує студентів на оволодіння теорію та практику технологій, застосування власного досвіду з виконання завдань для створення авторського студентського портфоліо.

Мета навчальної дисципліни – оволодіння необхідними теоретичними та практичними навичками режисури та монтажу в АВМ. Розвитку творчого мислення у студентів при розробці сучасних мультимедійних проєктів.

Завдання навчальної дисципліни:

Формування уявлення про техніку та технологію режисури та монтажу в АВМ;

Знайомство з новітніми досягненнями режисури та монтажу в Україні та світі;
Навчитися створювати авторські відео матеріали для формування власного студентського портфоліо.

По завершенні курсу студент повинні знати:

Опанувати базову теорію з різновидами технік відео монтажу;
Методи цифрової обробки відео матеріалів на професійному рівні;
Використання різних прийомів та технік для виконання, власних робіт у аудіовізуальному мистецтві;
Знання як розміщувати та застосовувати медіа продукцію у сучасному медіа світі.

По завершенні курсу студент повинні вміти

Володіти спецтехнікою зі зйомки та обладнанням відео монтажу на професійному рівні;
Практично створювати аудіо візуальний продукт;
Застосовувати власний досвід виконання завдань для створення авторського студентського портфоліо.

Режисура та монтаж в АВМ

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти методами та прийомами редакторсько-сценарної/ продюсерської/ режисерської/ операторської/ звукорежисерської творчо-виробничої діяльності при створенні (виробництві) аудіовізуальних творів.

ПРН 2. Володіти методами та навичками роботи з монтажною технікою та програмним забезпеченням.

ПРН 5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

ПРН 6. Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

ПРН 7. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.

ПРН 8. Забезпечувати підготовчий, виробничий та пост-виробничий етапи створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

ПРН 9. Планувати і організовувати роботу колективу для виконання професійних завдань.

ПРН 10. Оформлювати виробничу документацію (заявка, календарно-постановочний план, кошторис тощо).

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК01. Високий рівень виконавської майстерності.

ФК02. Здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності.

ФК03. Здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компоувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору.

ФК04. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.

ФК05. Усвідомлення взаємозв'язків та взаємозалежності між теорією та практикою аудіовізуального мистецтва та виробництва.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК02. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК08. Здатність працювати у команді.

ЗК09. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК010. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК011. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК014. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК015. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Спрямованість дисципліни «Основи режисури та монтажу», «Режисура і монтаж в АВМ» - визначається опануванням основ майбутньої спеціальності. Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 2-го року. (4 кредити ECTS, 120 учбових годин, у тому числі 45 годин аудиторні з них 30 - лекційних і 15 - практичних занять та 75 годин - самостійні).

Дисципліна у 2021-2022 рр. вивчається протягом 1 семестру 2-го курсу.

1 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 4 завдання за темою:

«Створення тематичного звукового образу та його специфіка. Аудіовізуальна форма», «Жанри режисури та монтажу», «Основи створення титрів, відео заставок в аудіовізуальному контенті»

1 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

- 1) Робота зі спектром можливостей екранної площини 16х9. Тема: «Технічні навички роботи з текстом та титрами, різноманітних відео заставок». Створення тексту, титрів стоп-кадрів відео заставок у вигляді фотографії 16х9.
- 2) Композиція кадру на створення мультимедійного образу. Технічний прийом в АВІ. Практична аудиторна робота. Сюжетний колаж у вигляді текстових та художніх паперових фрагментів з різних за темою журналів, газет та ін., наклеєних на аркуш А4 ватман.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

- 1) Літературний монтаж – композиція сценарію. Написання короткого режисерського сценарію, історії на задану тему з використанням п'ятьох ключових слів драматургії.
- 2) Відео робота. Аудіовізуальна форма тематичного відео натюрморту. «Рухомий натюрморт» (Still life). Розробка концепції теми та ідеї аудіовізуального ряду. Зйомка та відео монтаж.

2 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 4 завдання за темою:

«Різновиди й прийоми художнього відео та аудіо монтажу», «Засоби відео переходів, основні технічні принципи відео монтажу»

- 1) Розробка концепції режисерського задуму у вигляді «Розкадровка Арт коміксу» з текстами діалогів. Монтаж по крупності, у вигляді замальовок, сктчу, фотографій стоп кадрів. Серія зображень з короткими супроводжуваними текстами, утворюючих чітку розповідь.
- 2) Робота з виразними властивостями екранної площини 16х9. Тема: «Два в одному». Створення стоп кадру 16х9 у вигляді фотографії. Створення міксу кадрів за допомогою подвійної експозиції.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

- 1) Робота з виразними властивостями екранної площини 16х9. Тема: «Режисерські засоби темп, ритм, колір, монтаж та інші». Створення стоп кадру 16х9 у вигляді фотографії.
- 2) Відео робота. Документальний жанр. Тема: «Міський пейзаж» або «Міське життя». Розробка концепції теми та ідеї аудіовізуального ряду. Зйомка та відео монтаж.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод набуття нових знань та навичок – практична робота в процесі виконання завдань.

Основна форма вивчення курсу - творча робота при виконанні аудіовізуальних проєктів, згідно учбового плану.

Вивчення відбувається за принципом послідовного ускладнення учбових завдань.

Розвиток у процесі навчання здійснюється за рахунок обопільного спілкування між студентами та викладачем, що є запорукою позитивного результату.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- головний принцип навчання - від простого до складного;
- усвідомлення матеріалу через методичні взірці завдань;
- систематична робота над особистим розвитком студентів.

За термін навчання студенти мають працювати з поставленою задачею викладача дисципліни, з рекомендаціями та консультаціями. Викладач повинен мати індивідуальний підхід до кожного студента та розвивати нестандартність мислення у студентів.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)
відмінно	90-100	A	A+ 98-100
			A 95-97
			A- 90-94
добре	82-89	B	
	75-81	C	
задовільно	64-74	D	
	60-63	E	
незадовільно	35-59	FX	
незадовільно (повторне проходження)	0-34	F	

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. За координацію процесу занять та сприятливу атмосферу відповідальність несе викладач. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі нових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створювати комфортні умови для реалізації процесу навчання особами з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Вітається власна думка тлумачення з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідною практичною роботою. Довгостроково відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах унеможливує отримати студентові оцінку за навчальний семестр.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час написання практичних завдань виявлено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання чужих матеріалів або творів мистецтва, студент зобов'язаний його переробити, тому що в цьому випадку бал за роботу буде суттєво знижений. Оскільки плагіат у будь-якому прояві суперечить з поставленою метою дисципліни. Якщо факт академічної не доброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді також унеможливує студентові отримати бал за роботу, або оцінювання відбувається частково, отримуючи тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю чи не мають факту виявлення плагіату.

Корисні посилання:

- <http://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
- <http://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 модуль						
2.09	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Тема: «Технічні навички роботи з текстом та титрами, різноманітних відео заставок»	3		
9.09	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	Сюжетний колаж у вигляді текстових та художніх паперових фрагментів	3		
16.09		Практичні	Підсумковий етап Перегляд та оцінювання.	3	Поточний перегляд	
23.09	<u>Завдання 3.</u>	Практичні	Написання короткого режисерського сценарію, історії на задану тему	3		
30.09	<u>Завдання 4.</u>	Практичні	Відео робота. Аудіовізуальна форма тематичного відео натюрморту «Рухомий натюрморт» (Still life).	3		
7.10		Практичні	Зйомка та відео монтаж	3		

14.10		Практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	3	Поточний перегляд	
2 модуль						
21.10	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	«Розкадровка Арт коміксу»	3		
28.10		Практичні	Підсумковий етап. Перегляд та оцінювання	3		
4.11	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	Робота з виразними властивостями екранної площини. Тема: «Два в одному»	3	Поточний перегляд	
11.11		Практичні	Підсумковий етап Перегляд та оцінювання.	3	Поточний перегляд	
18.11	<u>Завдання 3.</u>	Практичні	Робота з виразними властивостями екранної площини. Тема: «Режисерські засоби темп, ритм, колір, монтаж та інші».	3		
25.11	<u>Завдання 4.</u>		Відео робота. Документальний жанр. Тема: «Міський пейзаж» або «Міське життя».	3		
2.12		Практичні	Зйомка та відео монтаж	3		
9.12		Практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	3	Поточний перегляд	

РОЗКЛАД КУРСУ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1 модуль		
1	Поточний контроль	0-15
2	Поточний контроль	0-25
2 модуль		
1	Поточний контроль	0-25
2	Поточний контроль	0-35
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0-20	0-40	
А 90-100	16-20	37-40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічне обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
В 82-89	12-15	35-37	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
С 75-81	11-13	33-34	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
Д 64-74	8-10	29-32	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвочасна подача виконаної роботи тощо).
Е 60-63	6-8	26-28	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвочасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчій підхід під час практичних занять, виставкова діяльність у всеукраїнських, міжнародних виставках, участь у творчих конкурсах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ширман Р.Н. Телевізійна режисура. Майстер клас Київ, 2004.
2. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. Мастер класс. К.:2008. ISBN 978-966-95960-3-1
3. Горпенко, В. Кіносценарій як специфічна форма організації дії / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1999.
4. Горпенко, В. Колорит в кіно – та телемистецтві / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
5. Горпенко, В. Кольоромузика / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
6. Горпенко, В. Комфортний монтаж / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
7. Горпенко, В. Телевізійна специфіка кольору / В. Горпенко; - К.:ДІТМ, 1998.
8. Rabiger, Michael. "Directing The Documentary" fourth edition. Boston: Focal Press. An imprint of Elsevier. MA01803, USA, 2004. ISBN 0-240-80608-5
9. Rabiger, Michael. Directing: Film Techniques and Aesthetics, 3 rd ed. Boston: Focal Press, 2003.
10. Katz, Steven D. Film Directing Shot by Shot. Boston: Focal Press in association with Michal Wiese Production, 1991.

Допоміжна:

11. Індик У. Психологія для сценаристів: Побудова конфлікту у сюжеті М.: Альпіна нон-продакшн, 2020, 437с.
12. Коппола Ф.Ф. Живое кино. Секрети, техніки, прийоми. М.: Альпіна Паблішер, 2021. 250с.
13. Лоуренс К. Сторителлинг. Как написать отличную историю. Livebook., 176с.
14. Курінна Г.В. Сценарна майстерність на телебаченні. Драматургія Х.: ХДАК, 2013. 189с. <https://studfile.net/preview/5596849/>
15. Слободян В.Р. Автор і кіно./ В.Р. Слободян – К., 1975.
16. Левчук Т.В., Ільяшенко В.В. Кинорежиссура. Киев, 1981.
17. Лотман Ю. Семиотика кино. Таллин, 1973.
18. Ільяшенко В. Книга режисури. Київ, 2002.
19. Вачнадзе Г. Всемирное телевидение. Тбилиси, 1989.
20. "Де Кураторство" изд. Come In, Харків, 2017.
21. Dvorko N., Nizamova K. The quality of speech transmission in a background of music and effects in audio-visual programs. Препринт. Доклад на Международном конгрессе AES, 1998 г., Амстердам.
22. Dvorko N., Ershov K. Audio – visual perception of video and multimedia programs. Препринт. Доклад на Международном конгрессе, 2002, AES 22 nd Combes, Peter TV production for education. N. Y., Focalspress, 1978.
23. Ellmore R. Gerry Mass media dictionary. National textbook company. Lincolnwood, Illinois, USA, 1992.
24. Anderson, Gary H. Video Editing and Post Production: A Professional Guide, 4 ht ed. Boston: Focal Press, 1998.
25. Bayes, Steve. The Avid Handbook. Techniques for the Avid Media Composer and Avid Express, 3 rd ed. Boston: Focal Press, 2000.
26. Kennedy, Ashley. Editing with Avid Media Composer 8. Techniques for the Avid Media Composer. USA, 2015. ISBN 978-0-321-73467-9

Інформаційні ресурси:

- European Audiovisual Observatory - URL:<http://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/>
- Зніми кіно – URL:<http://snimikino.com>
- Програма для створення сценарію - <https://kitscenaarist.ru/>
- <http://mediaartarchive.org.ua>
- Офіційний сайт UA:Культура – URL:<https://culture.suspilne.media/>
- Міністерство цифрової трансформації України – URL:<https://thedigital.gov.ua/>
- Державне агенство України з питань кіно – URL:<https://degkino.gov.ua/>

- www.wikipedia.org
- www.youtube.com
- moksop.org
- <http://vasaphotography.com>
- <http://mediaartarchive.org.ua>
- <http://max-k-studio.com/performance-art/>
- www.ufva.org
- www.aivf.org
- www.videomaker.com
- www.cinestory.com
- www.bfi.org.uk
- www.lynda.com